

31.8.2021

Sosiaali- ja terveysministeriö
Lausuntopalvelu

VN/2575/2021

Luonnos HE oppilas- ja opiskelijahuoltolain, terveydenhuoltolain sekä korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Esityksen tavoitteena on varmistaa riittävä yhteistyö kunnan ja hyvinvointialueen välillä opiskeluhollossa. Lisäksi ehdotetuilla muutoksilla tavoitellaan opiskeluholllon toteutuksen suunnitelmallisuuden varmistamista. Esitys tuo uudistuksia myös tietosuojaan, opiskelijan tai oppilaan suostumukseen opiskelijahuoltoon ohjauksessa ja viranomaisten vastuisiin opiskeluholllon ohjauksessa ja kehittämisessä.

1a) Hyvinvointialueen olisi esityksen mukaan yhdessä alueensa kuntien kanssa muodostettava alueellinen opiskeluholllon yhteistyöryhmä. Onko ehdotus mielestänne tarkoituksenmukainen kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön varmistamiseksi?

Kyllä Ei

Huomioitane: AMKE painottaa, että kaikkien eri koulutusalojen edustus tulee olla mukana yhteistyöryhmässä. Kunnat ovat pieni vähemmistö ammatillisen koulutuksen järjestäjissä, koska suurin osa on koulutuskuntayhtymiä tai yksityisoikeudellisia järjestäjiä. Myös yksityisoikeudellisten järjestäjien tulee voida vaikuttaa opiskelijahuollon suunnitteluun.

1b) Millä taholla tulisi käsityksenne mukaan olla vastuu alueellisen opiskeluholllon yhteistyöryhmän muodostamisesta?

Hyvinvointialue Koulutuksen järjestäjä Sovitaan alueellisesti

Huomioitane: AMKEN mielestä hyvinvointialue toimisi parhaiten koollekutsujana yhteistyöryhmälle, koska se vastaa palvelun tuottamisesta ja sen alueella toimii useita kuntia ja koulutuksen järjestäjiä.

2) Kunnan tai useamman kunnan yhdessä tulisi laatia opiskeluholllon toteuttamiseksi kunnan opiskeluholllosuunnitelma, joka liitettäisiin lastensuojelulain (417/2007) 12 §:n mukaiseen kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Onko esitys mielestänne tarkoituksenmukainen?

Kyllä Ei

Huomioitane: **AMKE kannattaa ehdotusta.**

3) Hyvinvointialueella tulisi olla alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma. Se valmisteltaisiin alueellisessa opiskeluhoiton yhteistyöryhmässä ja hyväksyttäisiin hyvinvointialueen aluevaltuustossa. Alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma liitettäisiin lastensuojelulain 12 §:ssä tarkoitettuun alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Huomioitanne esityksestä?

AMKEN näkemyksen mukaan alueellinen toimintasuunnitelma tukee opiskelijahuollon toimeenpanoa ja palvelun saatavuuden varmistamista.

4) Mikäli esitys ei mielestänne riittävästi huomioi erilaisia opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä, kuten esimerkiksi ne, jotka toimivat useamman kunnan alueella tai yksityiset koulutuksen järjestäjät, millä tavoin muuttaisitte esitystä?

AMKEN mielestä on tärkeää varmistaa, että kaikki eri koulutusmuodot sekä yksityiset että julkiset toimijat saavat vaikuttaa opiskelijahuollon suunnitteluun ja toteuttamiseen. Aluejärjestöissä on sen takia tarpeen olla riittävän monipuolinen edustus eri toimijoita.

5) Hyvinvointialue järjestää opiskeluhoitopalvelut 1.1.2023 alkaen. Näettekö, että opetuksen tai koulutuksen järjestäjällä on yhdessä hyvinvointialueen kanssa edellytykset huolehtia oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 §:n mukaisesti siitä, että opiskeluhoollosta muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus?

Kyllä Ei

Huomioitanne: AMKE pitää hyvänä lakiin tehtyjä tarkennuksia, joten säädöspohja tarjoaa riittävät edellytykset opiskelijahuollon järjestämiselle. Toimeenpanon onnistuminen ratkaisee palvelujen toimivuuden, minkä takia on tarpeen seurata ja tukea toimeenpanoa riittävästi. AMKEN suurin huolenaihe on psykologien riittävyys tehtäviin.

6) Esityksessä täsmennetään opiskeluhoillon kirjaamiseen, rekisteröintiin ja tietojen salassapitoon liittyviä oppilas- ja opiskelijahuoltolain säännöksiä. Huomioitanne esityksestä?

AMKE pitää täsmennyksiä hyvinä.

7) Miten arvioisitte esitysluonnosta tietosuojasääntelyn näkökulmasta?

Terveystiedot ovat salaisia, joten niiden tietosuojan sääntelyn tulee olla riittävän tarkkaa. AMKE muistuttaa kuitenkin, että palvelujen saatavuus ja opiskelijan etu eivät saa jäädä toteutumatta tietosuojasääntelyn takia. Tämä koskee myös opetusjärjestelyjä.

8) Opiskeluhoillon siirtyessä hyvinvointialueelle tulee myös opiskeluhoillon psykologien ja kuraattorien kirjaamat asiakastiedot tallentaa valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin eli Kanta-palveluihin. Kanta-palveluihin liittymisen määräaajoista säädetään laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä. Psykologien tietojen tallentaminen tulisi aloittaa heti hyvinvointialueiden aloittaessa. Sosiaalihuollon ja kuraattorien liittymisveloitteen määräaika on 1.9.2024. Arvioitko tarvittavien muutosten olevan mahdollisia näiden määräaikojen puitteissa?

Kyllä

Ei. Mikäli vastaatte ei, miten pitkän siirtymäajan arvioitte olevan tarpeellinen

Muita huomioitanne: **AMKE ei ota kantaa asiaan.**

9) Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 16 §:n mukaan oppilaitoksen työntekijän tulee olla yhteydessä opiskeluhuollon psykologiin tai kuraattoriin, jos oppilaitoksen tai opiskeluhuollon työntekijä arvioi opiskelijan tarvitsevan opiskeluhuollon psykologi- tai kuraattoripalveluja. Esityksessä ehdotetaan, että yhteydenotto opiskeluhoitopalveluihin koskisi psykologin ja kuraattorin palveluiden lisäksi myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkärin ja terveydenhoitajan palveluja. Yhteydenotto tapahtuisi jatkossa yhteisymmärryksessä oppilaan tai opiskelijan kanssa. Huomioitanne esityksestä?

AMKE pitää esityksen toteutumista hankalana. Opiskelijan itsemääräämisoikeuden kannalta esitys on looginen, mutta tässä tulee tehdä ero yhteydenoton ja palveluun osallistumisen kanssa. Opiskelijalla on itsemääräämisoikeuden mukaisesti oikeus päättää, osallistuuko hän opiskelijahuollon palveluihin vai ei. Esimerkiksi väkivaltatilanteessa tai päihteiden käytön yhteydessä suostumuksen saaminen voi olla vaikeaa, vaikka tarve opiskelijahuollon tai terveyspalveluihin on akuutti.

10) Hyvinvointialue järjestää 1.1.2023 alkaen opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut, kouluterveydenhuollon sekä lukioiden ja ammatillisen koulutuksen opiskeluterveydenhuollon. Voimassa olevan oppilas- ja opiskelijahuoltolain 24 §:n mukaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ohjaa ja kehittää yhteistyössä Opetushallituksen kanssa edellä mainittuja palveluja. Esityksen mukaan Opetushallitus ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ohjaisivat ja kehittäisivät yhdessä yhteisöllistä opiskeluhoitoa ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella olisi päävastuu edellä mainittujen hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevien palvelujen ohjauksesta ja kehittämisestä. Pidätkö esityksen mukaista ohjaus- ja kehittämisvastuun muutosta tarkoituksenmukaisena vai tulisiko Opetushallituksen ohjaus- ja kehittämisrooli säilyttää nykyisellään?

Kyllä, esitys on tarkoituksenmukainen

Ei, ohjaus- ja kehittämisvastuut tulee säilyttää nykyisellään

AMKEN mielestä on tärkeää säilyttää nykyinen tiivis THL:n ja Opetushallituksen yhteistyö.

En ota kantaa

11) Mahdolliset muut huomionne esitysluonnoksesta?

Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry

Veli-Matti Lamppu
toimitusjohtaja

Saku Lehtinen
asiantuntija

Lisätiedot: asiantuntija, Saku Lehtinen, 040 041 2057, saku.lehtinen@amke.fi